

Leopold Suhodolčan

PIKO DINOZAVER

Ilustrirala Marjanca Jemec Božič

Mladinska knjiga
ZALOŽBA

Za odrasle, ki še verjamejo v Pika Dinozavra

Dragi starši, učitelji in vzgojitelji – mentorji branja,

skupaj s svojim mladim bralcem čim bolj ustvarjalno in doživeto berite slikanico Leopolda Suhodolčana *Piko Dinozaver*.

Poskusite ustvariti vzdušje prijetnega skupnega branja: pri tem je posebej pomembno, da ohranjate očesni stik z otrokom in občutek ugodja ob branju. Če otrok že dobro bere, se pri branju lahko izmenjujeta ali pa vam slikanico bere sam. Pri branju uporabite pripovedni ton in poudarite sporočilnost tudi z glasom, uporabite mimiko obraza za različna razpoloženja, ki jih avtorica slika v pravljici.

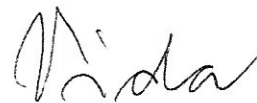
Opazujte otrokove odzive na prebrano besedilo. Če opazite, da česa ne razume, mu to razložite oz. se z njim pogovorite.

Če otrok želi, mu preberite tudi vprašanja ob besedilu. Bodite pozorni na ilustracije in na njihovo sporočilnost. Vprašanja se nanašajo tudi na likovno upodobitev pravljice, saj se prav pri tej lahko otrokova domišljija še posebej razživi.

Pomembno je, da se o prebranem pogovorimo z otrokom, zato lahko med branjem oblikujete tudi svoja vprašanja, na koncu pa še številne poustvarjalne možnosti, npr. izdelavo lutk, pogovor o dinozavrih (v risankah in filmih), o muzejih, o hišnih ljubljenceh ...

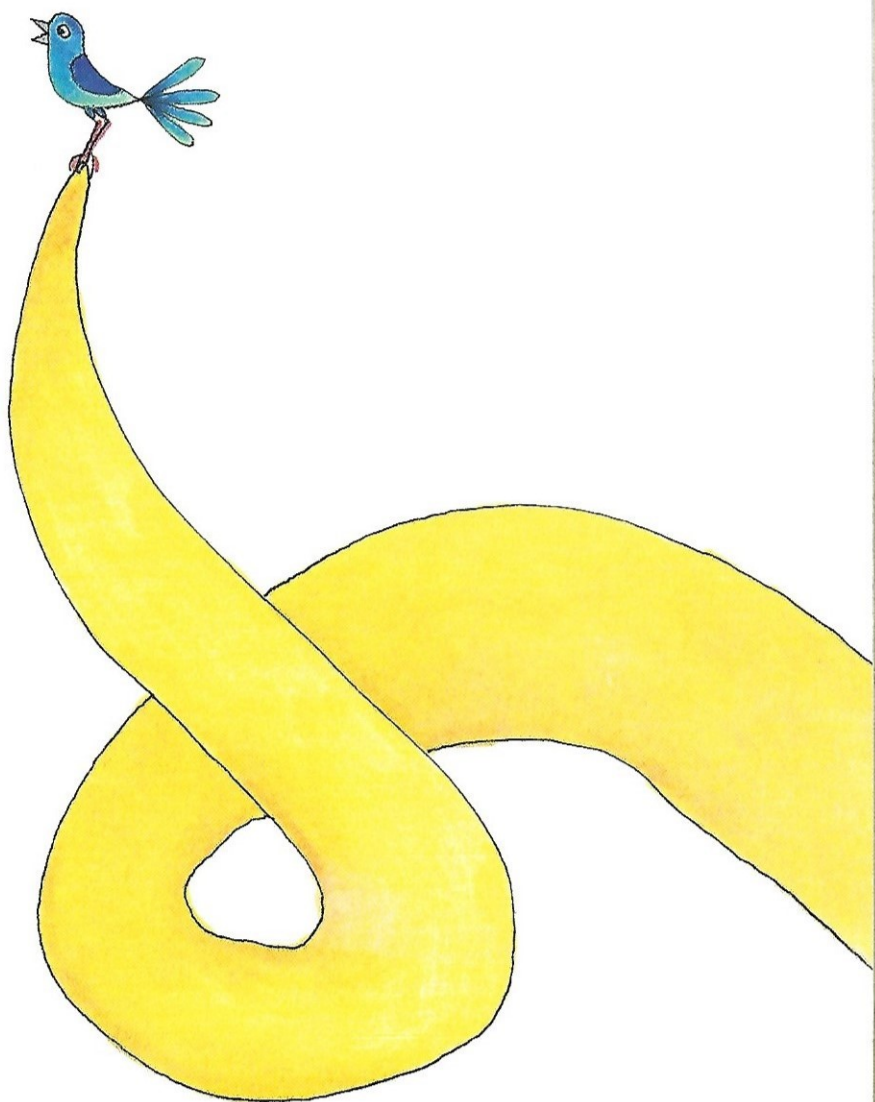
Veliko lepega na potepu z Benjaminom in Pikom Dinozavrom,

Vida Medved Udovič.

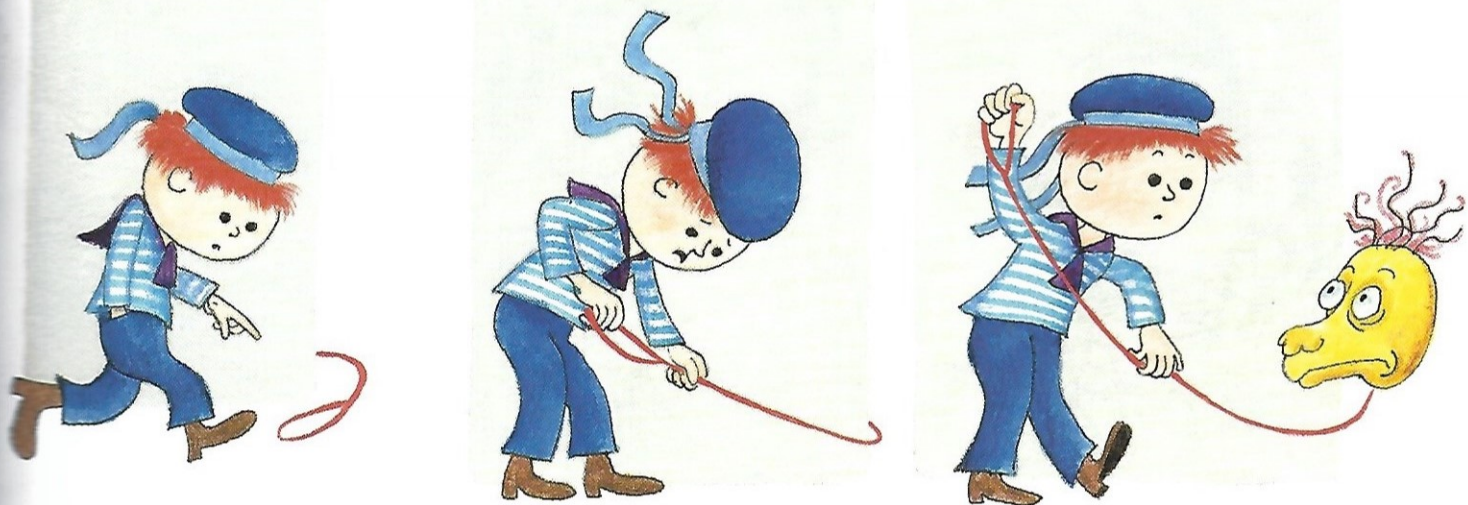

Pred branjem slikanice

- Kaj je narisano na naslovnici slikanice? Opiši nenavadno žival na naslovnici. Si jo že kje videl(a)?
- Kaj počnejo otroci na ilustraciji? Se bojijo živali?
- Preberi ime pisatelja in ilustratorke. Preberi še naslov. Poznaš koga z imenom Piko ali Piki?
- Kaj misliš, o čem pripoveduje slikanica? Kdo bo nastopal v njej? Pripoveduj, kako bi lahko potekalo dogajanje.

TO JE ZGODBA O DEČKU, KI NI IMEL PSA. DEČKU JE BILO IME BENJAMIN, PIKO PA BI BILO IME PSU, ČE BI GA IMEL.

KADAR SO GA OBISKALI PRIJATELJI S SVOJIMI PSI, JE BIL SAMO BENJAMIN BREZ NJEGA. SOSEDJE SO ZMAJEVALI Z GLAVAMI IN GOVORILI: »UH, KAKŠEN PASJI DAN!«

KO PA JE BENJAMIN ZVEČER LEGEL V POSTELJO, MU JE PRITEKEL NAPROTI PES IZ SANJ. IME MU JE BILO PIKO IN JE BIL NAJVEČJI PES MED KUŽKI, IMEL JE UŠESA KOT PENTLJE, REP KOT KRALJEVSKA PAHLJAČA, ZOBE KOT TIPKE NA KLAVIRJU, LAJAL JE DVOGLASNO IN JEDEL JE LE MEHKO BELO PERJE IZ POSTELJNE BLAZINE. BIL PA JE PES Z VELIKO NAPAKO: BENJAMIN GA NI MOGEL PRI BELEM DNEVU PELJATI NA SPREHOD IN GA NI MOGEL POKAZATI SVOJIM PRIJATELJEM.

STRIC GA JE ZMEROM TOLAŽIL:

»BOŠ VIDEL, BENJAMIN. NEKEGA DNE BOŠ IMEL PSA, KI BO TEKEL HITREJE OD SVOJE SENČE IN BO ZAVOHAL SLED IZPRED TISOČ LET.«

TETA PA JE REKLA:

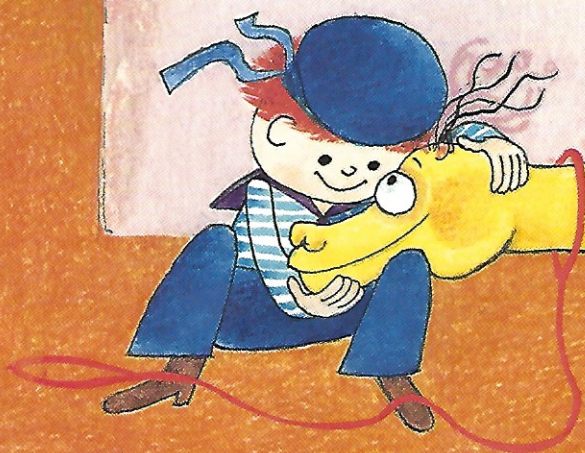
»PA KAJ ŠE! PASJE MRCINE PA ŽE NE! ŠE V CVETLIČNI LONČEK SE NAM BO POLULAL.«

TODA NEKEGA ČISTO NAVADNEGA DNE JE BENJAMIN NA VOGALU STOLPNICE ZAGLEDAL NA TLEH PASJO VRVICO. STEKEL JE K NJEJ IN JO PRIČEL VLEČI K SEBI.

TEDAJ PA JE UGOTOVIL, DA SE VRVICE DRŽI TUDI GLAVA, IN TA SE JE BRŽ PRIKAZALA IZZA VOGALA.

BENJAMIN JE POTEGNIL ZNOVA IN ZDAJ SE JE PRIMAJAL ŠE DOLG VRAT.

ŠE JE VLEKEL ZA VRVICO IN VLEKEL IN VLEKEL IN VLEKEL IN ŽIVAL JE POSTAJALA VSE VEČJA IN VEČJA IN NJEN HRBET JE ŽE SEGEL DO VRHA ŠTIRINADSTROPNE HIŠE.

»OJEJ! TA JE PA NAJVEČJI!« SE JE RAZVESELIL BENJAMIN, NATO PA STOPILO K NJEMU, GA POBOŽAL PO GLAVI IN GA PRIJAZNO OGOVORIL:

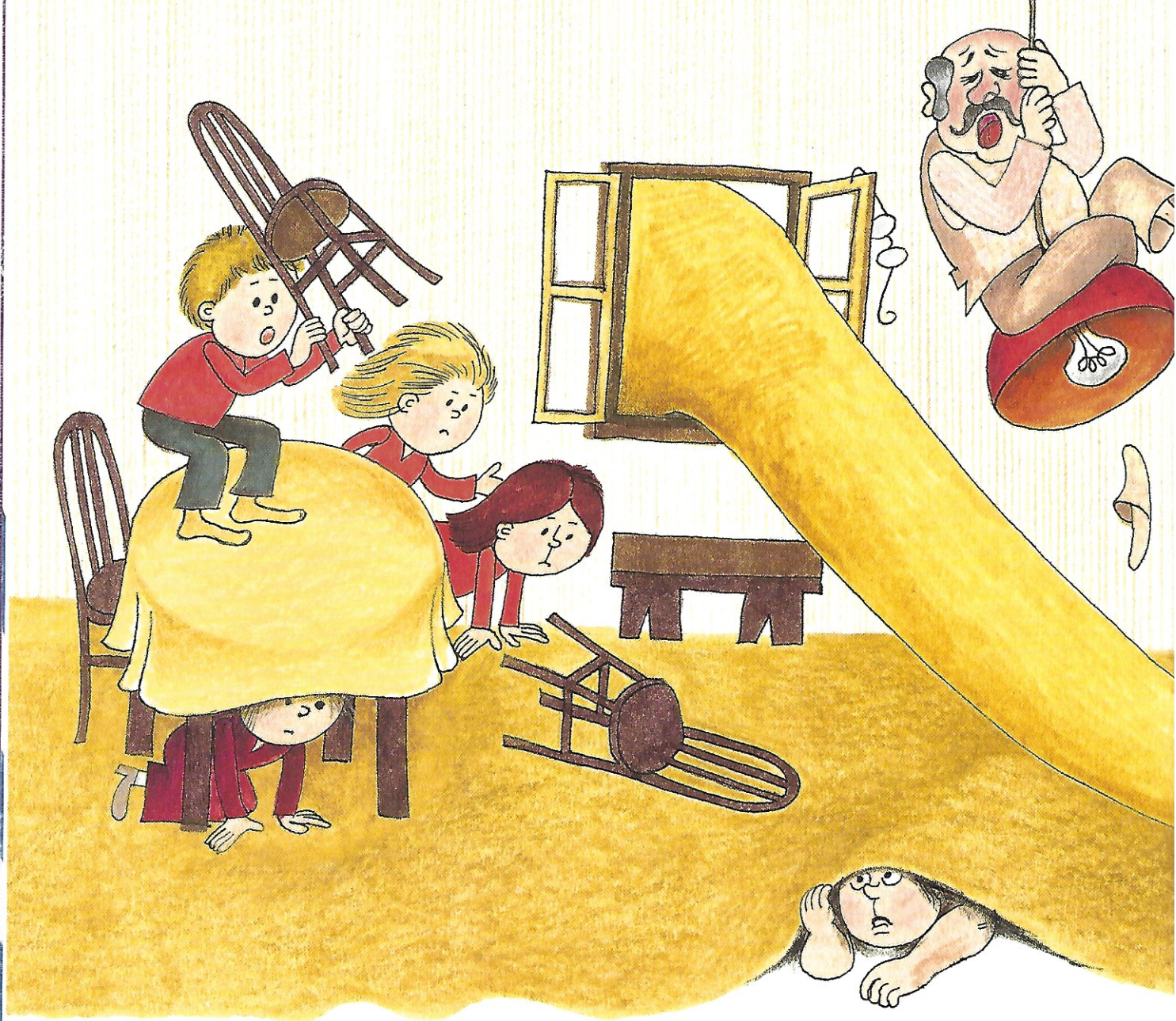
»POVEJ, ČIGAV SI? KAKO TI JE IME?«

VELIKA ŽIVAL JE SPUSTILA GLAVO ŠE NIŽE K NJEMU IN PRIJAZNO MEŽIKALA. KO PA JE POMAHALA S SVOJIM REPOM, JE NAREDILA TAK VETER, DA JE ODNAŠALO PERILO, KI SO GA SUŠILI NA BALKONIH.

»NAJBRŽ SI SIROTA BREZ DOMA,« JE REKEL BENJAMIN IN JO ZNOVA POBOŽAL. »PROSIL BOM MAMO IN OČETA, ČE TE LAHKO OBDRŽIM. IN ŽE VEM! IME TI BO PIKO.«

PRAV TEDAJ JE PRIŠEL IZ HIŠE STRIC. KO JE ZAGLEDAL BENJAMINA IN VELIKO VELIKO ŽIVAL, MU JE KLOBUK KAR ZAPLESAL NA GLAVI. KER PA JE BIL STRIC POGUMEN IN TUDI UČEN MOŽ, SE JE POPRASKAL POD KLOBUKOM IN REKEL: »KAJ PA MISLIŠ! BENJAMIN! SAJ TO JE VENDAR DINOZAUVER!«

BENJAMIN SE JE NASMEHNIL IN REKEL:

»PRAV. PA NAJ BO PIKO DINOZAVER.«

STRIC PA JE RAZLAGAL ŠE KAR NAPREJ:

»VEŠ, BENJAMIN, DINOZAVRI DANES NE ŽIVIJO VEČ.«

»KAKO DA NE?! KAR POGLEJ, STRIC, KAKO JE ŽIV!«

BENJAMIN JE POVLEKEL ZA VRVICO IN DINOZAVER JE ZAČEL POPLESAVATI PO DVORIŠČU. BUM, BUUM, BUUUM, JE ODMEVALO NA VSE STRANI, RAZPOSAJENO SE JE POVALJAL PO PESKU, DA SE JE DELAL PEŠČENI

VETER, SE POSTAVLJAL NA ZADNJE NOGE IN RADOVEDNO KUKAL SKOZI OKNA HIŠE. LJUDJE SO PREPLAŠENI ZAPIRALI OKNA IN VRATA, SE SKRIVALI V OMARE, POD POSTELJE, POD MIZE IN POD PREPROGE.

TETA JE Z NAJVIŠJEGA BALKONA NA VES GLAS ZAKLICALA:

»BENJAMIN! DA MI NE PRIPELJEŠ TE MRCINE V HIŠO! PRAV ZDAJ SEM POČISTILA POD.« NATO JE ZBEŽALA V STANOVANJE IN SEDEMKRAT OBRNILA KLJUČ V VRATIH.

STRIC SE JE Z OBEMA ROKAMA DRŽAL ZA KLOBUK IN MODROVAL:
»VIDIŠ, BENJAMIN, TA DINOZAVER NAJBRŽ NI HOTEL JESTI ŠPINAČE, ZATO
JE TAKO DOLGO RASTEL IN ŠELE ZDAJ HODI PO SVETU.«

BENJAMIN PA SI JE ZAŽELEL LE ENO: PELJAL BO PIKA PO MESTU, DA
GA BODO VIDELI PRIJATELJI IN VSI MEŠČANI. POTEGNIL JE ZA VRVICO IN
PIKO DINOZAVER JE POHLEVNO STOPIL ZA NJIM.

PRIJATELJI SO MU PRAV TEDAJ PRIHITELI NAPROTI S SVOJIMI
PSI IN KUŽKI.

BENJAMIN SE JIM JE SMEHLJAL IN GA PREDSTAVIL:

»IME MU JE PIKO. PIKO DINOZAVER!«

PRIJATELJI SO ZAZIJALI KOT NAJBOLJ NENASPANI
KROKODILI. NJIHOVI KUŽKASTI PSI IN PASJI KUŽKI PA SO KOT
PREPLAŠENE BOLHE TEKALI OKROG PIKA DINOZAVRA.

»SAJ GA LAHKO POBOŽATE,« JE VABIL BENJAMIN.
VENDAR SE PIKU NIHČE NI UPAL PRIBLIŽATI.

»KJE SI GA DOBIL?« SO GA SPRAŠEVALI.

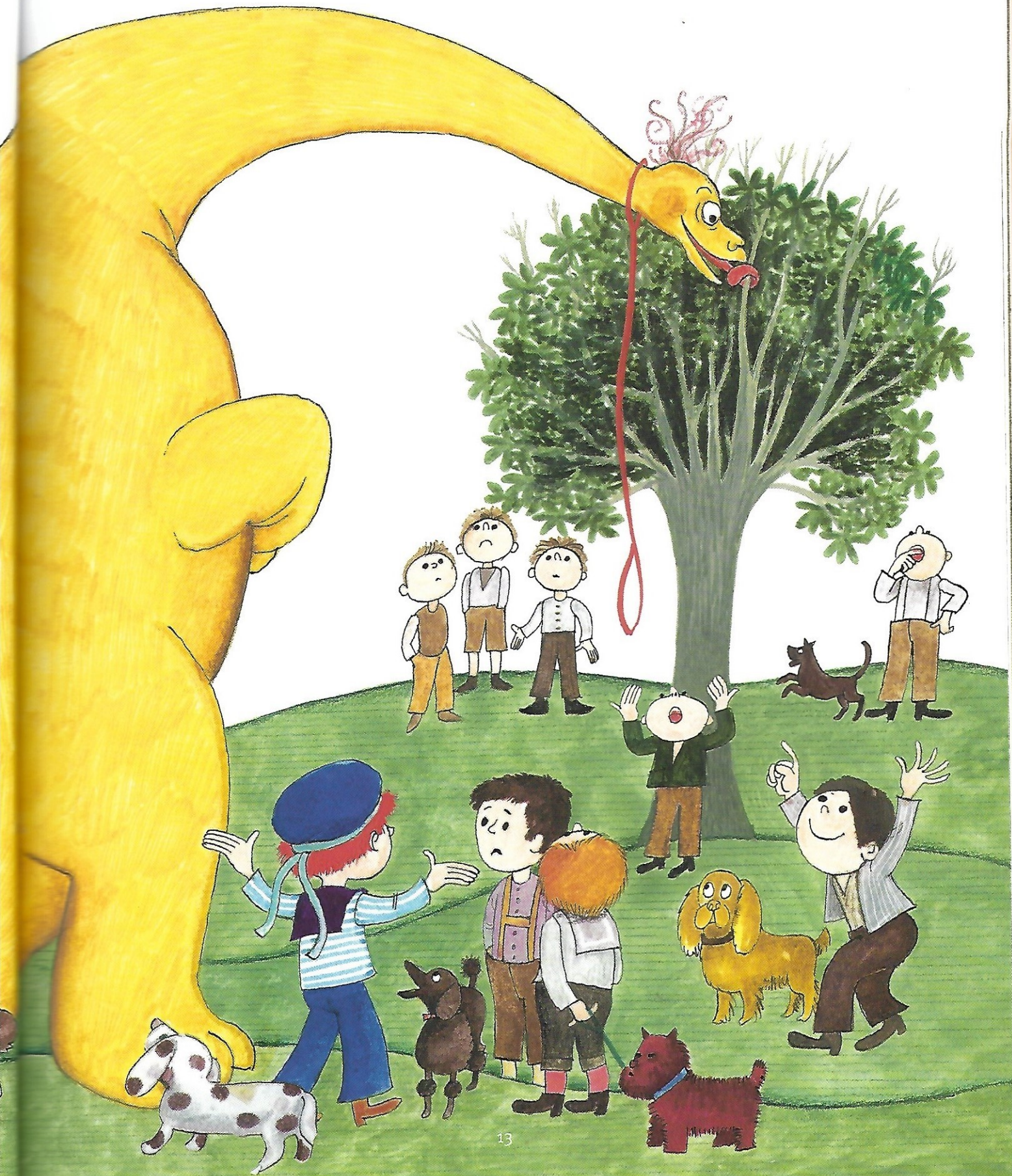
»KAR PRITEKEL JE,« JE ODGOVORIL BENJAMIN. PIKO JE
SEGEL K DREVESU IN SLASTNO POGOLTNIL NEKAJ VEJ Z LISTI
VRED.

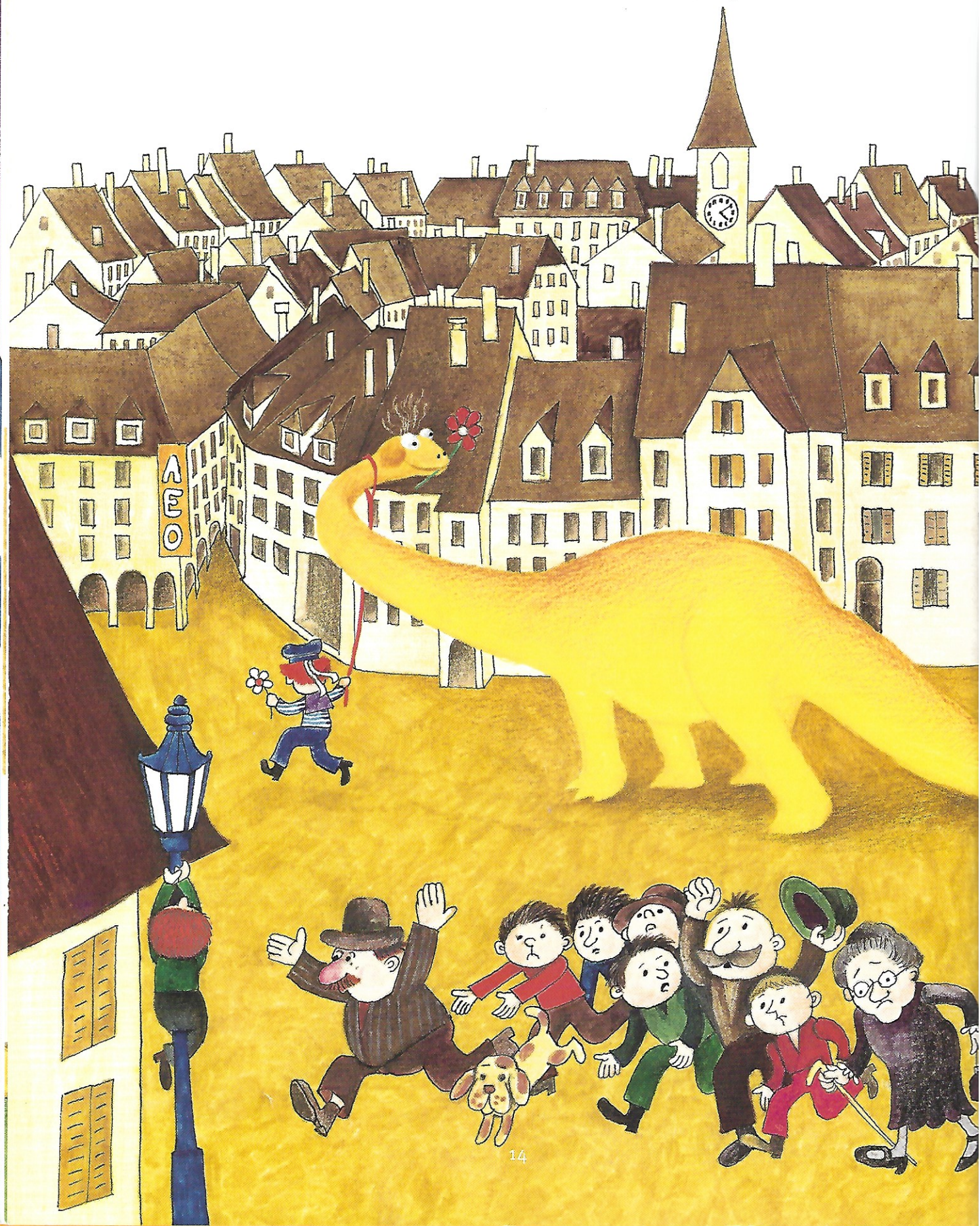
»HAHA, PES, KI ŽRE LISTJE IN TRAVO!« SO SE
POSMEHNILI DEČKI.

TEDAJ JE PIKO ZAMAHNIL Z REPOM. PSI IN KUŽKI SO
GLASNO ZACVILILI IN SE RAZBEŽALI.

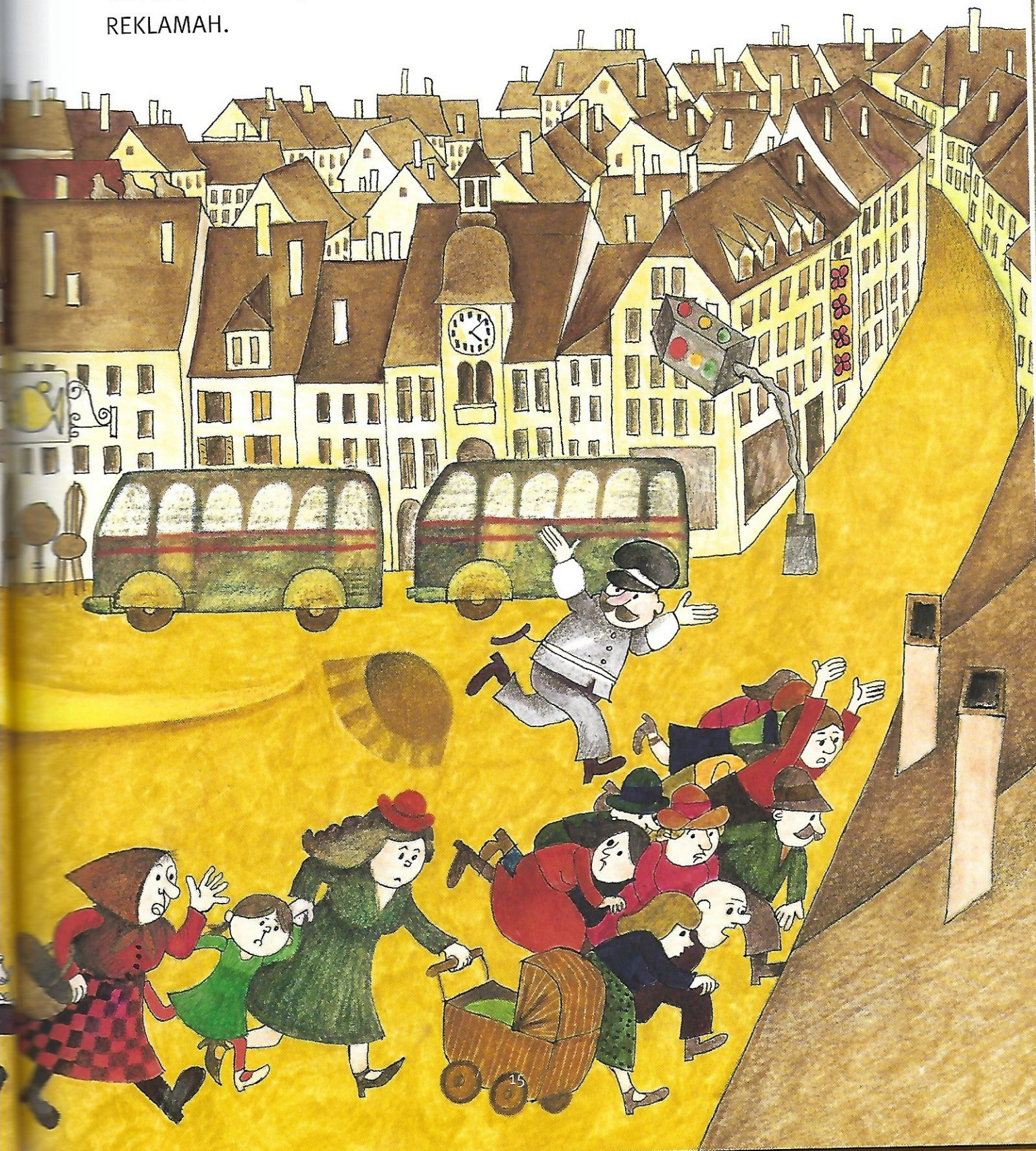
»HIHI, STRAHOPETCI PA TAKI,« SE JE ZASMEJAL
BENJAMIN.

POTEM JE BENJAMIN NASMEJAN ODKORAKAL IN ZA NJIM SE JE POČASI POMIKAL PIKO DINOZAUVER. KDAJ PA KDAJ JE Z GLAVO ZATRESEL CESTNO SVETILKO, S TREBUHOM OPLAZIL SEMAFOR, Z REPOM UDARIL PO REKLAMAH.

ZAVILA STA NA GLAVNO ULICO, KJER SO BILE NAJVEČJE TRGOVINE, GOSTILNE, BANKE IN PISARNE. LJUDJE SO BEŽALI V HIŠE, AVTOMOBILI V GARAŽE. BENJAMIN JE HODIL PO SREDI ULICE IN SE VEČKRAT OZRL K PIKU, KI SE JE USTAVLJAL OB VELIKIH IZLOŽBAH. KO PA JE NAŠEL CVETLIČARNO, SI JE VZEL IZ NJE NAJVEČJO IN NAJLEPŠO CVETICO. BENJAMIN JE ČAKAL, KDAJ JO BO POŽRL.

TODA PIKO DINOZAVER JO JE NEŽNO OBDRŽAL MED ZOBMI. BENJAMIN SE MU JE NASMEHNIL IN ŽE STA ODŠLA NAPREJ, BENJAMIN S CVETOM V ROKI, PIKO S CVETOM V GOBCU.

PRED TRGOVINO S SADJEM IN ZELENJAVO PA SE JE PIKO DINOZAVER USTAVIL IN NI HOTEL VEČ DALJE.

BENJAMIN JE POTRKAL NA VRATA IN OKNA IN KLICAL:

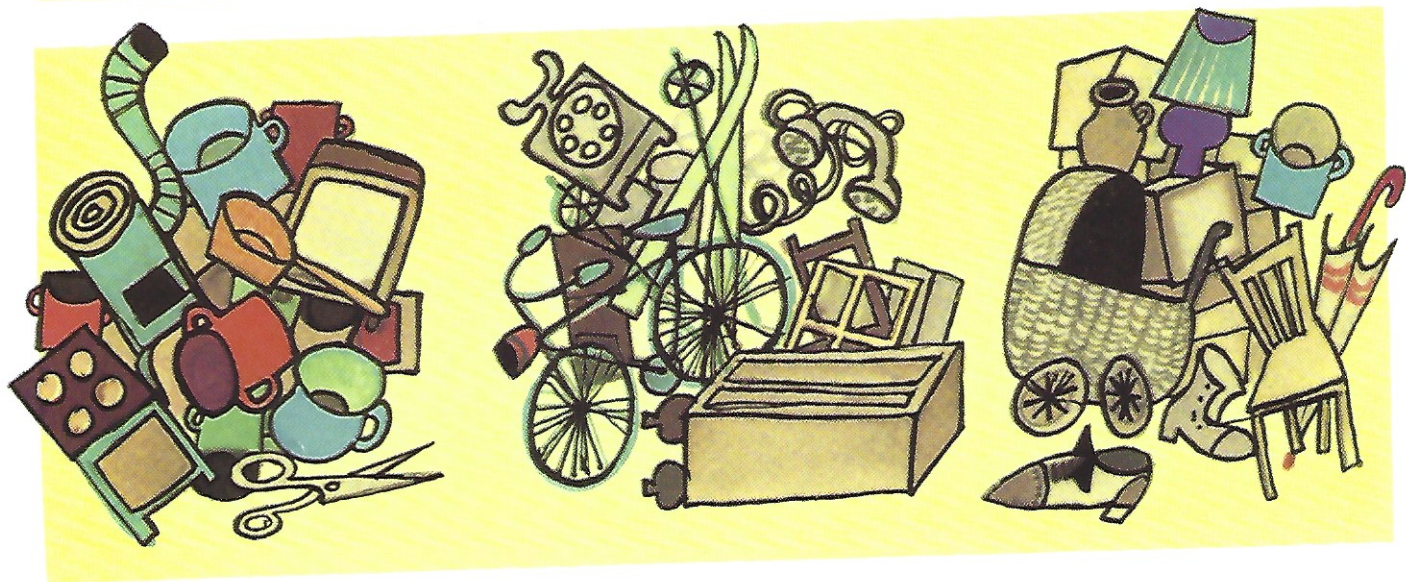
»IMATE KAJ KORENJA IN PETERŠILJA ZA MOJEGA PIKA?«

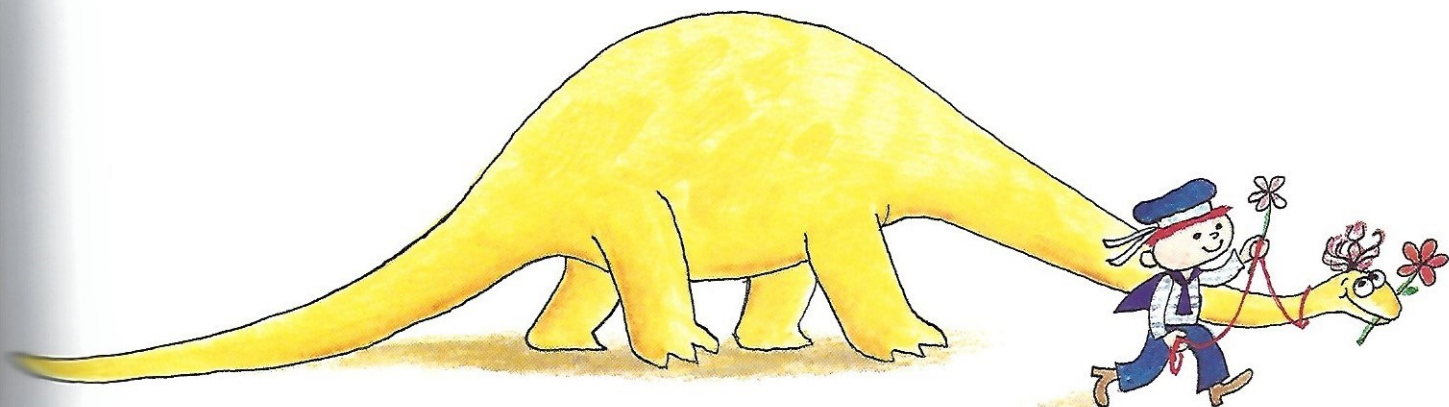
»IMAMO, IMAMO!« SO ODGOVORILI PREPLAŠENI TRGOVCI. »IMAMO IN VSE MU DAMO, ZASTONJ MU DAMO, SAMO POJDITA ČIM PREJ ODTOD.«

ODPRLI SO VRATA NA STEŽAJ IN SE POSKRILI. PIKO JE NAJPREJ POLOŽIL NA TLA PRED TRGOVINO SVOJO CVETICO, NATO PA JE MIMOGREDE SPRAZNIL VSO TRGOVINO S SADJEM IN ZELENJAVO. POJEDEL JE TUDI POLICE, KER SO BILE ZELENE BARVE.

NATO SI JE SPET ZADOVOLJNO VTAKNIL CVET V GOBEC IN STA SE ODPRAVILA NAPREJ. SPOTOMA JE PIKO DINOZAVER POHODIL ŠE TRI STARE AVTOMOBILE, PORUŠIL TRI RAZMAJANE HIŠE IN Z REPOM POMETEL TRI VIŠOKE KUPE STARE ŠARE.

TAKO STA PRISPELA V MESTNI PARK, KJER SO SE IGRALI OTROCI. NAJPREJ SO SE POSKRILI ZA GRME IN RADOVEDNO KUKALI K NJIMA. KO PA SO VIDELI, KAKO BENJAMIN PLEZA PO PIKU IN SE NATO NASMEJAN SPUŠČA PO NJEGOVEM HRBTU, SO SE PRIDRUŽILI NJEGOVI IGRI. KAMOR JE PIKO STOPILO S SVOJO TEŽKO NOGO, JE NAREDIL VELIKE LUKNJE IN OTROCI SO SE LAHKO IGRALI V NJIH.

A ŽE SO SE ZBRALI OKROG PIKA DINOZAVRA MEŠČANI IN PRISOPIHAL JE TUDI ŽUPAN.

»SREČA JE PRIŠLAV NAŠE MALO MESTO!« JE OZNANIL ŽUPAN. »OTROCI
SO ZASTONJ DOBILI TOBOGAN, KI JIM GA NISMO MOGLI KUPITI.«

»O, TO PA NE!« JE ZAKLICALO NEKAJ MEŠČANOV. »UPORABILI GA BOMO NAMESTO BULDOŽERJA, DA NAM BO RUŠIL STARE HIŠE IN KOPAL JAME.«

»TO PA TUDI NE IN NE!« SO JIH PREGLASILI DRUGI. »IMEJMO GA, DA NAM BO POMETAL ULICE!«

»ŠE KAJ! TO PA SPLOH NE! ZGRADIMO ZANJ VELIK ŠOTOR IN GA RAZKAZUJMO SVETU! IMELI BOMO DENARJA KOT SMETJA.«

BENJAMIN JIH JE ZMEDENO POSLUŠAL, NATO PA JE ZAKLICAL: »PIKO, DOMOV MORAVA! TAKOJ!«

POTEGNIL JE ZA VRVICO IN ŽE STA POHITELA DALJE. MEŠČANI SO GLEDALI ZA NJIMA IN NISO MOGLI PRITI DO SAPE.

NENADOMA SE JE PIKO SPET USTAVIL.

»PIKO, SI ŠE LAČEN?«

PIKO DINOZAVER JE PRIKIMAL.

»GLEJ, TAM JE ZELENJAVNI TRG! TU ME POČAKAJ!«

BENJAMIN SE JE KMALU VRNIL S POLNIM NAROČJEM KORENJA, ZELJA, PETERŠILJA IN SOLATE.

A PIKA DINOZAVRA NI BILO VEČ.

BENJAMINA JE STISNILO V GRU.

ŠELE TEDAJ JE OPAZIL, DA STOJI PRED VISOKO HIŠO, NA KATERI PIŠE: *MUZEJ*.

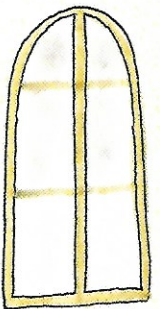
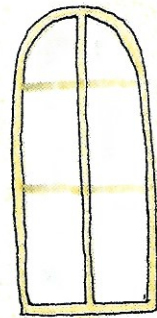
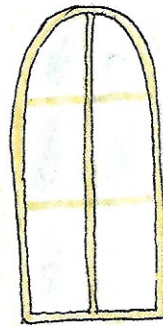
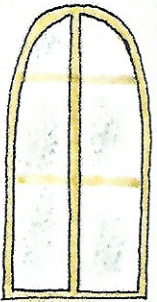
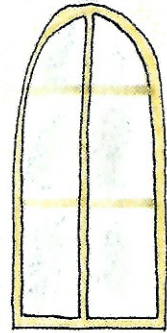
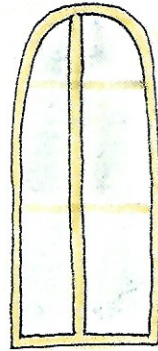
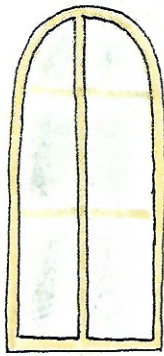
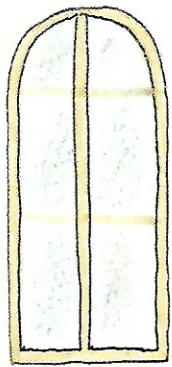
»PRI NJIH BOM VPRAŠAL, ČE SO GA KAJ VIDELI,« JE POMISLIL IN VSTOPI.

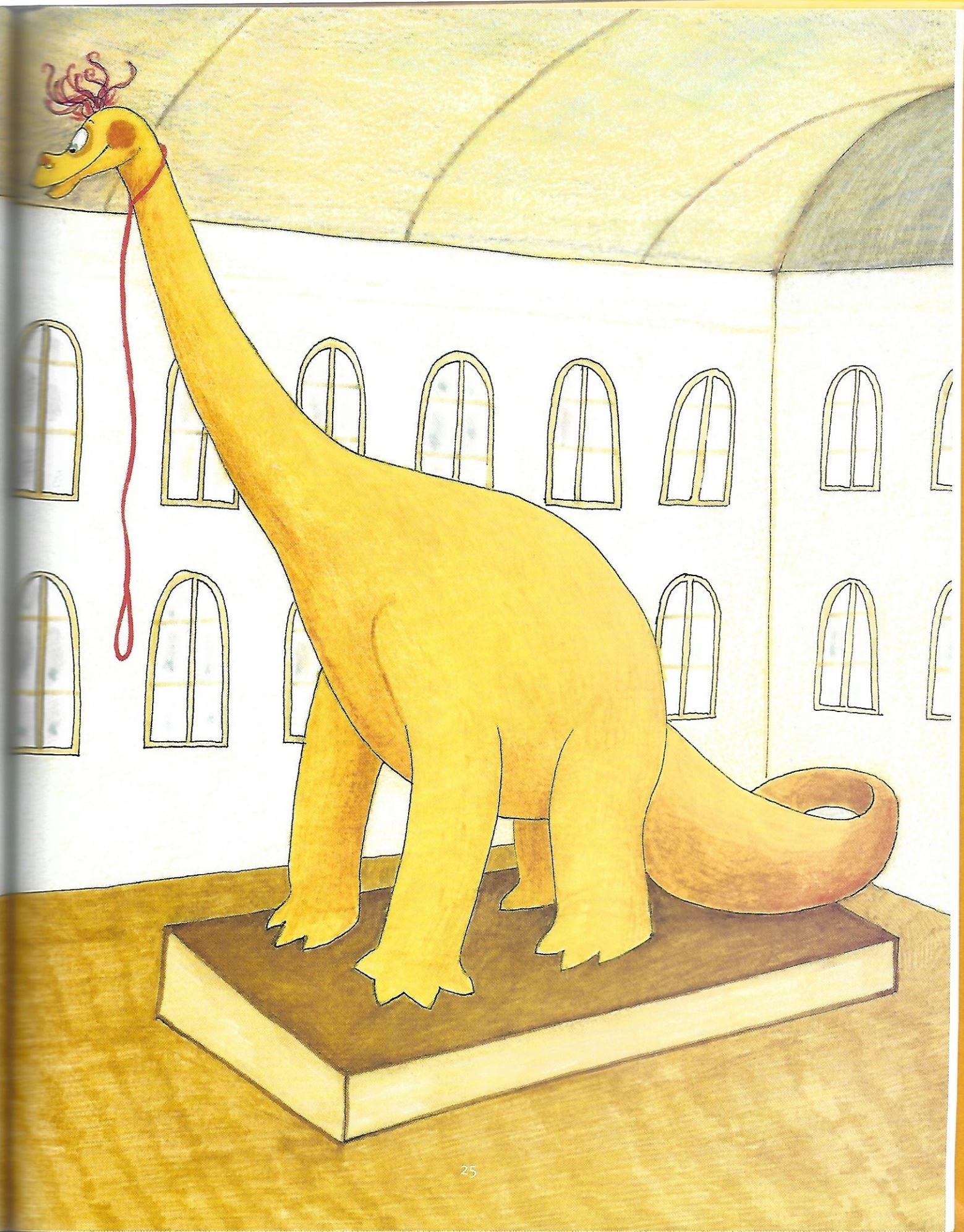
KAKO SE JE RAZVESELIL, KO GA JE ZAGLEDAL SREDI VELIKE DVORANE! STAL JE TIHO IN NEPREMIČNO IN SE MU PRIJAZNO SMEHLJAL.

BENJAMIN JE STOPI K NJEMU IN MU POLOŽIL K NOGAM POLNO NAROČJE ZELENJAVE.

PRIBLIŽAL SE MU JE MOŽ Z OKROGLO KAPO, MU POLOŽIL ROKO NA LASE TER REKEL: »LEPO, DA TAKO SKRBIŠ ZANJ.«

»ZAKAJ PA STOJI TAKO TIHO IN MIRNO?« JE VPRAŠAL BENJAMIN.

»EJ, FANT, UTRUDIL SE JE, UTRUDIL OD DOLGE IN NAPORNE POTI,« JE ZAMIŠLJENO REKEL MOŽ S KAPO IN SE ZNOVA ZAZRL V BENJAMINOVE OČI.
»ZDAJ PA POJDI DOMOV. JUTRI GA PA SPET LAHKO OBIŠČEŠ.«

»PRAV, PA NAJ ME TU POČAKA,« JE PRIKIMAL BENJAMIN. »DOMA TAKO NIMAMO DOVOLJ VELIKE UTICE, DA BI GA LAHKO SPRAVIL VANJO.«

KAJ TI POVE SLIKANICA

Deček Benjamin sanja o ...

Oglej si narisane psa (str. 4). Zakaj je nenavaden? Na kaj te spominjajo njegova ušesa, rep in zobje? Kakšne barve je? Kakšne barve so običajno psi, ki jih poznaš?

Opazuj sličice na začetku slikanice (str. 5). Deček najde vrvico, nato pa ... Pripoveduj, kaj se zgodi potem.

Kako je ime dečku v zgodbi? Česa si je zelo želel? O čem je sanjal? Katero veliko napako je imel dečkov pes? O čem sanjaš ti?

Kako je stric tolažil dečka, ki si je močno želel psa?

Pasja vrvica za ...

Koliko prostora zavzema na ilustraciji velika žival, koliko pa deček (str. 6, 7)?

Kako velika je žival? Do kod sega njen hrbet?

Kako veš, da sta prijatelja? Povej, kaj deček govori svojemu živalskemu prijatelju.

Dinozaver dobi ime ...

O čem se pogovarjata stric in Benjamin (str. 8)? Kako je oblečen stric?

Opazuj stanovalce v mestu (str. 9). Kako se počutijo, ko zagledajo tako veliko žival?

Kakšno ime je dal deček dinozavru? Zakaj mu je izbral takšno ime? Kako veš, da je dinozaver prijazen?

Opazuj ilustracijo, ko Piko Dinozaver pokuka skozi okno (str. 10, 11). Kam vse se skrijejo otroci in odrasli? Zakaj so se prestrašili? Kdo pa še ni opazil velike živali? Kaj mirno počne dalje? Kaj ti je na ilustraciji smešno?

Piko Dinozaver, Benjaminovi prijatelji in meščani

Opazuj ilustracijo (str. 12, 13). Opiši kužke na ilustraciji. Kako se počutijo ob Piku Dinozavru?

Kaj pomeni, da so prijatelji ob pogledu na Pika »zazijali kot najbolj nenaspani krokodili«?

Kaj pa pomeni, da so njihovi kužki tekali okrog Pika kot »preplašene bolhe«?

Piko Dinozaver v mestu

Opazuj veliko ilustracijo (str. 14, 15). Kdo vse beži pred Pikom Dinozavrom? Kaj ima Benjamin v roki in kaj Piko Dinozaver med zobmi?

Ali je Piko Dinozaver res nevaren?

Opiši ilustraciji (str. 16, 17). Kaj vidiš na prvi ilustraciji? Kakšni so prodajalci? Kaj opaziš na drugi ilustraciji? Kaj se je zgodilo?

Zakaj se je Piko Dinozaver lotil trgovine s sadjem in zelenjavo? Kaj je še razdejal na poti? Kaj je pometel s svojim repom?

V mestnem parku in muzeju

Kaj je otroke opogumilo, da so se pridružili igri s Pikom Dinozavrom?

Kaj pa je ugotovil župan mesta? Kakšno pridobitev je videl v Piku Dinozavru? Kaj so predlagali drugi meščani? Zakaj se Benjamin s tem ni strinjal?

Benjamin je odhitel po zelenjavo za lačnega Pika Dinozavra, takrat pa je Piko nenadoma izginil. Kaj misliš, kam je šel?

Opazuj ilustracijo Pika Dinozavra v muzeju (str. 24, 25). Opiši muzej. Kakšen se ti zdi? Je pravi prostor za Pika Dinozavra?

Zakaj se je Benjamin sprijaznil, da Piko Dinozaver ostane v muzeju? Kako bo še naprej skrbel zanj?

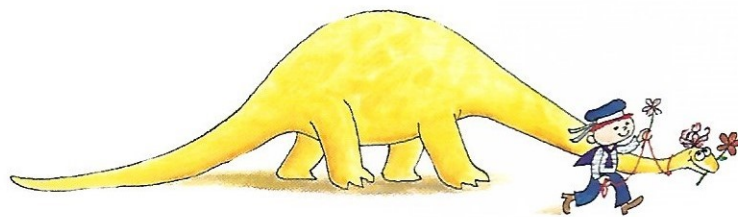
PRIPOVEDUJ ALI ZAIGRAJ

Piko Dinozaver pripoveduje

- V slikanici *Piko Dinozaver* izvemo, da je Piko Dinozaver prijazen in miroljuben, vendar ne govori. Povej, kaj bi Piko Dinozaver rekel otrokom in odraslim, da se ga ne bi bali.
- Piko Dinozaver pripoveduje, kako se počuti v muzeju. Kaj ga še posebej razveseli? Kdaj se dolgočasi? Kdaj postane otožen? Kaj ga razžalosti?
- Piko Dinozaver in Benjamin si zaželita novih dogodivščin ... Nadaljuj njuno zgodbo: nariši in pripoveduj, kaj vse sta doživela skupaj.

Naš hišni ljubljenec

- Izdelajte slikanico o svojem hišnem ljubljencu. Vaš hišni ljubljenec je lahko tudi izmišljen. Katero ime mu boste izbrali? Odločite se za naslov slikanice.
- Kdo bo nastopal v zgodbi? Kako se bo zgodba zapletla in kako razpletla?
- Za vsak dogodek lahko narišete svojo sličico in jo priložite ustreznemu delu besedila (dogodku).
- Izdelajte naslovnico, nanjo napišite naslov in avtorje.
- Naslovnico in besedilo s sličicami lahko spnete in slikanica je pred vami. Komu bi jo želeli predstaviti?

Poiščite predloge za pogovor in ustvarjalne didaktične igre tudi na:
www.mladinska.com/pred_noskom

ZANIMIVOSTI ZA MALE RADOVEDNEŽE

O pisatelju Leopoldu Suhodolčanu

Leopold Suhodolčan (10. 8. 1928–8. 2. 1980) se je uveljavil predvsem kot mladinski pisatelj. Med mladimi bralci so zelo priljubljene njegove sodobne pravljice *Potovanje slona Jumba* (1965), *Piko Dinozaver* (1978) in *Cepecepetavček* (1979).

Posebej duhovite so njegove zgodbe *Peter Nos je vsemu kos* (1979). Pisal je tudi mladinske detektivke, kot je na primer *Naočnik in očalnik, mojstra med detektivi* (1973). Mladim bralcem je namenil kar dvainštirideset knjig, devetnajst gledaliških in lutkovnih iger ter štirinajst radijskih iger in dve televizijski nadaljevanki.

Za svoje delo je prejel več nagrad, med njimi dve Levstikovi nagradi in Kajuhovo nagrado, Trubarjevo plaketo, zlato plaketo Prežihovega Voranca ter priznanja zlata knjiga. Bil je pobudnik in predsednik Bralne značke, ki že petdeset let spodbuja mlade k bralnim pustolovščinam.

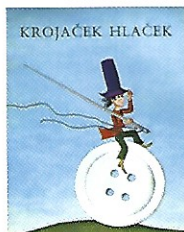
Pravljica Leopolda Suhodolčana *Piko Dinozaver* z ilustracijami Marjance Jemec Božič je bila prevedena v številne tuje jezike. Lahko jo poslušamo tudi na zvočni kaseti.

Ali poznaš še kakšno delo tega priljubljenega pisatelja? Mogoče slikanico *Krojaček Hlaček*, v kateri krojaček Hlaček s svojo iznajdljivostjo marsikomu pomaga iz stiske, saj ima nadnaravno moč in v trenutku najde rešitev za marsikatero težavo.

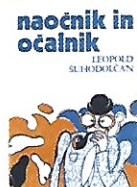
Kaj pa slikanica *Cepecepetavček*? Veš, kdo je Cepecepetavček? To je kos polena, ki ga je deklica našla na travi. Ime je dobil, ko je z njim poskakovala po mizi in se ji je zdelo zanimivo in smešno, kako cepeta.

Zelo zanimiva je tudi Suhodolčanova pravljica *Kuža Luža*, ki govori o majhnem kužku, ki ni imel doma in se je potikal po mestu. Le kaj vse se mu je pripetilo?

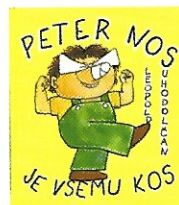
S knjižne police Leopolda Suhodolčana

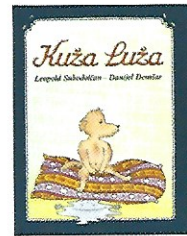
Mladinska knjiga, 1973

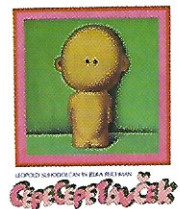
Mladinska knjiga, 1973

Mladinska knjiga, 1979

Mladinska knjiga, 1984

Mladinska knjiga, 1986

O ilustratorki Marjanci Jemec Božič

Marjanca Jemec Božič se je rodila 16. septembra 1928 v Mariboru. Sedaj živi in dela v Ljubljani. Končala je akademijo za likovno umetnost. Doslej je ilustrirala že več kot sto knjig za otroke.

Se spomniš nasmejanih živalic v pisanih oblačilih v knjigah pravljic Anje Štefan *Melje, melje mlinček* in *Kotiček na koncu sveta*? Oglej si ilustracije. Katere pravljичne živali so ti v teh pravljicah najbolj všeč?

Kaj pa slikanica *Juri Muri v Afriki* Toneta Pavčka? Kako je naslikan Juri in kako živali, ki jih je srečal med svojo pustolovščino v Afriki?

Ali poznaš še kakšno slikanico, ki jo je ilustrirala Marjanca Jemec Božič? Lahko si ogledaš njene ilustracije v slikanicah Janeza Vipotnika *Diko na potepu* ali v slikanicah Polonce Kovač *O krokodilih, putkah in miselnih igrach* in *Mufjejeve sanje*.

Za svoje izjemne ilustracije je bila Marjanca Jemec Božič nagrajena z več nagradami: Levstikova nagrada (1980), Kajuhova nagrada (1981), Levstikova nagrada za življenjsko delo (2003) in nagrada Hinka Smrekarja za življenjsko delo (2006).

MARJANCA JEMEC BOŽIČ SE PREDSTAVI

Piko Dinozaver je živo rumene barve. Zakaj ste se odločili, da boste narisali rumenega dinozavra?

Kadar berem besedilo pravljice, ki jo moram ilustrirati, takoj začutim vzdušje pravljice. To vzdušje zmeraj začutim v barvah. Ko sem začela brati pravljico *Piko Dinozaver*, sem Pika takoj videla v rumeni barvi. Seveda v resnici dinozavri niso rumene barve, vendar imamo umetniki veliko srečo, da lahko včasih kaj narišemo drugače, kakor je v resnici.

V vaših ilustracijah so opazne žive barve. Zakaj uporabljate prav take barve? Katere barve so vam najljubše?

Vsak ilustrator uporablja barve, ki ustrezajo njegovemu značaju. Jaz sem zelo živahen in optimističen človek, v sebi imam veliko veselja. Zaradi tega imam tudi rada žive barve. Če bi morala izbrati svojo najljubšo barvo, bi izbrala oranžno.

Kako z ilustracijo živalskim likom poudarite lastnosti, ki jih je pisatelj označil z besedami?

Pisateljem je lažje kot ilustratorjem, ker imajo na voljo veliko besed, s katerimi lahko opišejo lastnosti likov. Zmeraj, kadar berem pravljice, vidim živali kot osebe. Tudi predmete vidim kot osebe, če v zgodbi nastopajo kot osebe. Tako sem v knjigi Polonce Kovač narisala hladilnik in sesalnik kot osebi, dala sem jima človeške lastnosti. Tudi predmetom na ilustraciji se lahko vidi, kdaj so veseli ali žalostni, kdaj so zamišljeni ... Živalim in predmetom poudarim lastnosti z njihovimi kretnjami ali z obrazno mimiko. Pomembno je, da v sebi začutim izraz, ki ga želim narisati živali ali predmetu.

Kakšne motive najraje rišete?

Zelo rada rišem ljudi in živali. Najraje pa ilustriram vesele, živahne zgodbe, v katerih je veliko dogajanja. V povojnih letih sem ilustrirala tudi veliko žalostnih zgodb, vendar sem se zmeraj potrudila, da sem tudi v žalostni zgodbi našla kakšen vesel motiv, ki sem ga upodobila.

Ko je bil moj sin Gregor majhen, sem mu velikokrat brala zgodbe, ki sem jih sama ilustrirala. Ob branju sva tudi gledala ilustracije, in če je bila kakšna ilustracija zelo žalostna, je po navadi rekel: »Kako žalostna ilustracija, zakaj nisi narisala kaj bolj veselega?« Ko sem ga vprašala, kaj bi pa on narisal, je zmeraj v zgodbi našel kakšen vesel motiv in rekel: »Jaz bi tole narisal!« Tako sem spoznala, da imajo tudi otroci radi vesele motive.

Kaj imate poleg likovne ustvarjalnosti še radi?

Zelo rada imam glasbo, predvsem klasično. Kadar ilustriram, jo zmeraj poslušam. Glasbo po navadi izbiram glede na svoje trenutno razpoloženje. Tudi potujem zelo rada. Moja najljubša destinacija je Španija, ker ima svojevrsten značaj, ki mi zelo ustreza. V prihodnosti bi si želela obiskati Nordkap, pa tudi na Norveško bi se rada ponovno odpravila. Na Norveškem me je najbolj očaral zeleni mir in fjordi.

Katere slikanice imajo najraje vaši vnuki? Kako jih izbirate? Kaj jim najraje berete?

Imam dva vnuka, Urbana in Zalo. Onadva najraje poslušata pravljice, ki si jih sproti izmišljujem. Pri nastajanju takih pravljic mi tudi pomagata, še posebej, če poskusim enako pravljico povedati dvakrat. Takrat me opozorita, če sem po nesreči kaj izpustila ali dodala. Sta zelo pozorna poslušalca. Najraje pa bereta slikanice, ki sem jih sama ilustrirala (*Juri Muri v Afriki, Radovedni mucek, Piko Dinozaver, Nana mala opica ...*). Če v trgovini sama kupujem slikanice, se zmeraj odločim na podlagi ilustracij. To je prva stvar, ki jo opazim pri knjigi. Zato je zelo pomembno, da so v knjigah objavljene kakovostne ilustracije.

Kaj lahko sporočite mladim ilustratorjem otroške ilustracije?

Svetujem jim, naj njihove ilustracije izražajo tisto, kar so v resničnem življenju oni sami, in naj bodo v svojem delu pozitivno naravnani. Naj bodo pogumni pri iskanju novih poti in preizkušanju novih tehnik, pri vsem tem pa naj ne zatajijo samih sebe.

Kako bi mladim bralcem razložili/pojasnili, da ste po poklicu umetnica?

Večina umetnikov ne hodi vsak dan v službo, kljub temu da vsak dan delajo. Po navadi delajo doma ali v ateljeju, njihov delovni čas pa ni strogo določen. Moj najljubši čas za delo je popoldne ali ponoči. Takrat se vse umiri, vsi spijo, jaz pa se lahko vživim v svoj domišljjski svet, v katerem nastajajo moja dela.

Delo v svobodnem poklicu je lepo, ima pa tudi svoje slabosti. Ne dobimo mesečne plače, sami si moramo poiskati delo in tudi sami odgovarjamo za svoje delo. Delo umetnika zahteva tudi veliko discipline pri delu in predvsem neskončno ljubezen do tega, kar dela. Nikdar v življenju nisem obžalovala, da sem se odločila za ta poklic.

(Pogovarjala se je Tihana Kurtin Jeraj.)